

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ปัญหาของคำว่า “ชุมชน” ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนคุ้มครองพันธุ์พืช
ตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒

กรมวิชาการเกษตรมีหนังสือที่ กษ ๐๙๔๑/๕๖๔๗ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ถึง
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นว่า ชุมชนที่มีสิทธิจะได้รับเงิน
ช่วยเหลืออุดหนุนตามมาตรา ๕๕^๑ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ หมายถึงเฉพาะ
ชุมชนที่มาขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๔๔^๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือชุมชน
อื่นที่ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช เนื่องจากมาตรา ๓ แห่ง
พระราชบัญญัตินี้ ได้นิยามไว้ว่า “ชุมชน” หมายความว่า “กลุ่มของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอด
ระบบวัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่อง และได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้” ส่วนการขึ้น
ทะเบียนเป็นชุมชนตามมาตรา ๔๔ กำหนดไว้ว่า ให้ชุมชนที่มีพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นอาจขอขึ้น

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๑๙๗๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๑ มาตรา ๕๕ เงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการดังต่อไปนี้

(๑) ช่วยเหลือและอุดหนุนกิจการใด ๆ ของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ การวิจัยและการพัฒนา
พันธุ์พืช

(๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เพื่ออุดหนุนการอนุรักษ์ การวิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืช
ของชุมชน

(๓) เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

การบริหารกองทุนและการควบคุมการใช้จ่ายเงินกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบที่
คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

^๒ มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดระบบวัฒนธรรมร่วมกันมาโดย
ต่อเนื่อง ซึ่งได้ร่วมกันอนุรักษ์ หรือพัฒนาพันธุ์พืชที่เข้าลักษณะที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๓ อาจขอขึ้นทะเบียนเป็น
ชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ โดยตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่

คำขออย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) พันธุ์พืชที่ร่วมกันอนุรักษ์ หรือพัฒนา และวิธีดำเนินการในการอนุรักษ์หรือพัฒนาพันธุ์พืช
นั้น

(๒) รายชื่อของผู้เป็นสมาชิกชุมชน

(๓) สภาพพื้นที่พร้อมทั้งแผนที่สังเขปแสดงเขตพื้นที่ชุมชนและเขตติดต่อ

การยื่นคำขอและการพิจารณาอนุมัติขึ้นทะเบียนชุมชนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
กำหนดในกฎกระทรวง

ทะเบียนเป็นชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งกรมวิชาการเกษตรเห็นว่าหากตีความคำว่า “ชุมชน” ให้หมายถึงชุมชนที่ต้องขึ้นทะเบียนตามบทนิยามแล้ว การนำเงินกองทุนไปช่วยเหลือกิจการของชุมชนที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ วิจัย และการพัฒนาพันธุ์พืชตามมาตรา ๕๕ จะหมายถึงเฉพาะชุมชนที่มีพันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่นและได้ขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเท่านั้น ทำให้กองทุนคุ้มครองพันธุ์พืชไม่สามารถนำเงินไปช่วยเหลือชุมชนอื่นตามความหมายธรรมดาได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมวิชาการเกษตร) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้นิยามคำว่า “ชุมชน” ไว้อย่างชัดเจนแล้วในมาตรา ๓ ว่า “ในพระราชบัญญัตินี้... “ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานและสืบทอดระบบวัฒนธรรมร่วมกันมาโดยต่อเนื่อง และได้ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งเป็นการให้ความหมายคำว่า “ชุมชน” ในพระราชบัญญัตินี้เป็นพิเศษต่างหากจากความหมายตามธรรมดา และมาตรา ๔๔ ก็ได้บัญญัติถึงการขึ้นทะเบียนเป็นชุมชนตามพระราชบัญญัตินี้ไว้ด้วยแล้ว ทั้งไม่มีบทบัญญัติโดยกเว้นมิให้นำคำนิยามดังกล่าวมาใช้กับคำว่า “ชุมชน” ในมาตรา ๕๕ ด้วย ดังนั้น คำว่า “ชุมชน” ตามมาตรา ๕๕ จึงต้องมีความหมายตามที่ได้นิยามไว้ในมาตรา ๓ นั้นเอง

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๕๕